

5. ОСВІТЯНСЬКІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК 630*945.31:37.811

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

О.А. Чаплик¹, С.Р. Масон², Л.М. Коваль³

Розглянуто основні проблеми вивчення та засвоєння термінологічної лексики студентами-екологами. Подано шляхи їх застосування з метою ефективного використання насамперед під час читання спеціальних текстів за фахом для отримання професійної інформації та для ведення професійно-орієнтованої дискусії зі зарубіжними фахівцями.

Вивчення термінологічної лексики ґрунтується на виконанні різноманітних лексичних і лексико-граматичних вправ, які забезпечують не тільки розуміння термінологічної лексики у читанні фахово-орієнтованих текстів, а й застосування її у спілкуванні іноземною мовою із спеціалістами цього фаху. Такий підхід має забезпечити розвиток комунікативних, творчих і професійних знань для подальшого самовдосконалення студента у набутті вмінь та навиків при поглибленому вивченні своєї спеціальності.

Ключові слова: екологія, термін, фахова лексика, професійна діяльність, спеціалізований текст, мовленнєва діяльність.

Розширення міжнародних контактів та співробітництва щодо питань охорони та збереження довкілля потребує формування, розширення та збагачення запасу термінологічної лексики студентами екологічного профілю з метою фахово-якісного виголошення наукових доповідей, повідомлень, тез тощо. Володіння термінологічною лексикою потрібне студентам-екологам насамперед для опрацювання спеціальних текстів з метою отримання сучасної професійної інформації, для ведення фахово-орієнтованої бесіди, а також дискусій із зарубіжними фахівцями щодо найважливіших екологічних проблем.

Особливу увагу під час вивчення студентами-екологами навчальної дисципліни "Іноземна мова за фаховим спрямуванням" приділяють опрацюванню термінологічної лексики, засвоєння якої буде тим ефективнішим й успішнішим, чим краще та доцільніше підібраний іноземномовний матеріал з фаху, який використовують у навчальному процесі. Таким основним матеріалом є тексти професійного спрямування. За змістом це оригінальні тексти з екології, що відображають важливі аспекти охорони, захисту та збереження довкілля та які активно використовують у професійно-орієнтованому спілкуванні, а також є предметом читання, опрацювання та обговорення на заняттях. Основна мета таких текстів – допомогти студентам зрозуміти значення термінів та вміти знайти їх українські відповідники.

Прикладом кращого засвоєння студентами фахової лексики та збагачення ними термінологічного вокабуляру під час опрацювання теми "Soil pollution and degradation" може бути текст "Saving your soil".

¹ ст. викл. О.А. Чаплик – НЛТУ України, м. Львів;

² ст. викл. С.Р. Масон – НЛТУ України, м. Львів;

³ ст. викл. Л.М. Коваль – НЛТУ України, м. Львів

В основному засвоєння термінологічної лексики студентами відбувається під час виконання післятекстових вправ. Такі вправи мотивують студентів до спілкування, критичного аналізу ситуації та сприяють переходу від контрольованого мовлення до вільної дискусії на екологічну тематику. Наприклад, вправа

1. Read the sentences and choose the correct words.

1. The soil has a pH value / primary salinity of 3.3 meaning it is very acidic.
2. To get rid of the weeds, use a herbicide / fertilizer.
3. The cause of the secondary salinity / soil pollution was a toxic chemical spill.
4. This system of desertification / irrigation delivers water through pipes.

Вправа 2. Read the sentence pairs. Choose where the words best fit the blanks.

1. Pesticides / agriculture
 - A. _____ get rid of insects, but they add chemicals to the soil.
 - B. _____ is the primary industry in many developing countries.
2. Soil degradation / primary salinity
 - A. _____ is salt that has collected in soil over millions of years.
 - B. Excessive grazing by animals is a major cause of _____.
3. Fertilizer/runoff
 - A. Manure, or cow excrement, can be used as a natural _____.
 - B. _____ can carry elements like nitrogen into groundwater.
4. Till / secondary salinity
 - A. The effect of _____ can be reduced with better drainage.
 - B. Some farmers do not _____ their soil because it causes erosion.

Подальше засвоєння термінологічної лексики відбувається під час виконання текстових завдань, які спрямовані на знаходження термінів у тексті та вміння використовувати їх у реченні. Такі творчі завдання дають змогу використовувати іноземну мову як засіб комунікації, вони мають професійне спрямування та містять різноманітну цікаву інформацію, яка заохочує студентів до пізнавальної діяльності, та слугують засобом розширення їх фахового кругозору та організації творчої роботи. Наприклад, вправа 3.

Read the article. Then mark the following statements as true (T) or false (F).

1. What is the main idea of the article?
 - a) farming methods that damage soil
 - b) how to reverse soil degradation
 - c) a comparison of agricultural practices
 - d) types of chemicals that cause pollution
2. Which of the following is NOT true of salinity?
 - a) Some salinity helps crops grow.
 - b) Desertification can increase salinity.
 - c) High amount of it will kill crops.
 - d) Irrigation can add to salt levels.
3. What is one effect of tilling?
 - a) It reduces the need for fertilizer.
 - b) It leads to less irrigation use.
 - c) It restores primary salinity levels.

d) It increases moisture loss.

Під час навчання професійному мовленню виконують цілу низку вправ, спрямованих на розвиток монологічної та діалогічної форми мовлення з фаху.

Наприклад, вправа 4. With a partner act out the roles based on the text "Saving your soil". Use language such as: What were the results of...?

I am afraid that...

You could try...

Вправа 5. Write a letter to a farmer about a problem with his or her soil. Include: the results of a soil test, the causes and effects, and a solution.

Отже, процес засвоєння, розуміння та вміння правильного використання термінологічної лексики є досить складним, тому завданням викладача є вміння стимулювати студентів у процесі засвоєння матеріалу, знайти форми та методи подачі цього матеріалу, які зробили б цей процес цікавим та інформативним, і належно оцінити рівень їх знань. Це сприятиме покращенню фахової підготовки студентів та успішному виконанню подальших професійно-орієнтованих завдань.

Література

1. Борщовецька В.Д. Вправи для навчання англійської фахової лексики студентів-економістів / В.Д. Борщовецька // Іноземні мови : наук. журнал. – 2003. – № 3. – С. 24-27.
2. Лучкіна Л.Ф. Формування фахового словника в майбутніх учителів технічних спеціальностей / Л.Ф. Лучкіна // Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка : зб. наук. праць. – Сер.: Педагогіка. – 2002. – № 3. – С. 104-112.
3. Evans Virginia. Environmental science / Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr. Ellen Blum. – 2013. – Pp. 12-13.

Надійшла до редакції 30.06.2016 р.

Чаплик О.А., Мэсон С.Р., Коваль Л.М. Основные пути изучения иностранной терминологической лексики студентами экологического профиля

Рассмотрены основные аспекты изучения терминологической лексики студентами-экологами. Также показаны пути их использования с целью эффективного запоминания, в первую очередь, при чтении текстов по специальности для получения необходимой информации и для ведения профессионально-ориентированной дискуссии с зарубежными специалистами.

Изучение терминологической лексики базируется на выполнении разнообразных лексических и лексико-грамматических упражнений, которые обеспечивают не только понимание терминологической лексики при чтении профессионально-ориентированных текстов, а и её применение при общении на иностранном языке со специалистами данной специальности. Такой подход должен обеспечить развитие коммуникативных, творческих и профессиональных знаний для дальнейшего самоусовершенствования студента при овладении умениями и навыками в процессе углубленного изучения специальности.

Ключевые слова: экология, термин, профессиональная лексика, профессиональная деятельность, специализированный текст, речевая активность.

Chaplyk O.A., Mason S.R., Koval L.M. The Main Ways of Ecology Professional Foreign Terminology Learning and Application

The article deals with the main aspects of professional terminology learned by the students of ecological sciences. This article shows the ways of their usage with the aim of efficient use while reading texts in speciality to gain necessary information and conduct speciality-oriented

discussion with foreign specialists. The learning of terminology is based on doing different lexical, and lexical and grammatical exercises, which provide future ecologists both with terminology comprehension while reading professional texts and its implementation when communicating with foreign specialists. Such approach is to develop communicative, creative and professional knowledge for further self-improvement of a student in the process of obtaining necessary skills when studying his or her speciality.

Keywords: ecology, term, professional terminology, professional activity, speciality-oriented text, speaking.

УДК 316.354

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ДОВІРИ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

М.В. Школяр¹

Проблема довіри як гнучкого соціального феномену постає особливо актуальною у час стрімких, непередбачуваних та радикальних трансформацій у різних сферах сучасного суспільного життя. Суспільно-політичні події та процеси в Україні, зокрема, Революція Гідності, перманентна політична криза, а також анексія Криму та військові дії на Сході України, спровоковані агресією сусідньої держави, супроводжуються загостреними проблемами довіри як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях. Досліджено роль соціальної довіри/недовіри у трансформаційних процесах, що відбуваються у сучасному українському суспільстві.

Ключові слова: довіра, недовіра, міжособистісна довіра, інституційна довіра, суспільство ризику.

Актуальність проблеми. Інтерес до теми довіри особливо актуалізується у час соціальних потрясінь, криз і переходів тих чи інших суспільств до чергової історичної стадії, коли недовіра до політичного режиму з боку широких верств населення стає ресурсом і каталізатором перетворення суспільства. Насиченість суспільно-політичних реалій сучасної України такими доленосними подіями, як Революція Гідності, анексія Криму, військові дії на Сході України і т. ін., провокує загострення проблеми довіри/недовіри як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях. Актуальні соціологічні дослідження підтверджують стійкий факт недовіри громадськості до базових соціальних інститутів, особливо політичних. Відповідно, актуальним постає питання, що означає відсутність довіри між основними соціальними суб'єктами з погляду перспектив суспільного розвитку. Недовіра, тобто відсутність довіри в системах відносин "людина-людина", "людина-світ" внаслідок дискредитації соціальних інститутів, розпаду традиційних ідентичностей, посилення соціальної фрагментації, руйнації усталеної системи цінностей, відіграє у зазначеному контексті важливу роль.

Мета роботи – дослідити роль соціальної довіри/недовіри у трансформаційних процесах, що відбуваються у сучасному українському суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Проблему довіри досліджують чимало науковців із різних галузей знань: соціології, психології, економіки, філософії, політології і т. ін. У межах соціологічної та політологічної парадигм довіра інтер-

¹ доц. М.В. Школяр, канд. політ. наук – НУ "Львівська політехніка"